

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของนักเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2548 เริ่มทำการศึกษาในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2548 ถึงเดือนธันวาคม 2548 โดยใช้ แบบสอบถามจำนวน 516 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

5.1 สรุปผลการวิจัย

การตอบกลับของแบบสอบถาม

จากการส่งแบบสอบถามไปให้นักเรียนนายเรือทั้งหมดจำนวน 516 คน ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวน 509 คน อัตราการตอบกลับแบบสอบถาม คิดเป็นร้อยละ 98.5 โดยนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 1,2,3,4 ได้ตอบแบบสอบถามกลับมาทุกคน ส่วนชั้นปีที่ 5 ตอบแบบสอบถามกลับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93 เนื่องจากนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 5 จำนวน 7 คน ต้องไปฝึกงานก่อนจบที่จังหวัดชลบุรีซึ่ง ไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนเป็นเวลา 1 เดือน

ลักษณะทั่วไปของนักเรียนนายเรือ

จากการศึกษานักเรียนนายเรือกับการสูบบุหรี่ จำแนกตามลักษณะทั่วไปของนักเรียนนายเรือ เป็นดังนี้

เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX เทอมที่ผ่านมา) ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.7 ของนักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ พบในช่วง 2.01-3.00 และส่วนนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ พบร้อยละ 53.1 ตามลำดับ

รายได้และเงินเดือนจากทุกทาง (บาท) ส่วนใหญ่นักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่พบว่า มีรายได้ 5,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 47.3 และส่วนนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ พบร้อยละ 51.7 ตามลำดับ

การเที่ยวสถานบันเทิง ส่วนใหญ่นักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ไปเที่ยวสถานบันเทิงบางครั้งร้อยละ 50.5 ส่วนที่ไม่เคยไปเที่ยวเลยไม่พบในนักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ และส่วนนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่พบว่าไปเที่ยวสถานบันเทิงทุกครั้งที้ออกจากโรงเรียนร้อยละ 67.6

ความเพียงพอของค่าใช้จ่ายแต่ละเดือน ส่วนใหญ่ของนักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่หรืออยู่มีรายได้พอใช้เหลือเก็บ ร้อยละ 50.5 และนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ พบร้อยละ 47.2 ตามลำดับ

ความวิตกกังวลในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่นักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ มีความวิตกกังวลร้อยละ 50.5 และส่วนนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ พบร้อยละ 40.6 ตามลำดับ

บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.8 ของนักเรียนนายเรือที่ยังสูบบุหรี่อยู่ ไม่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ และส่วนนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ พบร้อยละ 34.7 ตามลำดับ

เพื่อนสนิทนักเรียนนายเรือที่สูบบุหรี่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 98.9 ของนักเรียนนายเรือที่ยังสูบบุหรี่หรืออยู่มีเพื่อนสนิทเป็นนักเรียนนายเรือที่สูบบุหรี่ และส่วนนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่พบร้อยละ 86.4 ตามลำดับ

จากการศึกษาถึงมุมมองของนักเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่ เป็นดังนี้

ความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เมื่อจบไปเป็นนายทหาร พบว่าส่วนใหญ่ของนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่มีความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่แน่นอนเมื่อจบไปเป็นนายทหาร ร้อยละ 66.2 ส่วนในนักเรียนที่เคยสูบแต่เลิกแล้วและปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่พบร้อยละ 39.1 และ 12.9 ตามลำดับ

ความรู้สึกของนักเรียนนายเรือต่อผู้สูบบุหรี่ พบว่านักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ ไม่ชอบผู้สูบบุหรี่ ร้อยละ 52.3 โดยนักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 66.5 ส่วนนักเรียนที่เคยสูบแต่เลิกแล้วและนักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ร้อยละ 31.2, 12.9 ตามลำดับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยา ของนักเรียนนายเรือส่วนใหญ่พบว่าต้องไม่สูบบุหรี่ถึงร้อยละ 91.0 โดยนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าต้องไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 94.9 ส่วนนักเรียนที่เคยสูบแต่เลิกแล้วและนักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ร้อยละ 89.1, 77.4 ตามลำดับ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

อาชีพของบิดาพบว่า ส่วนใหญ่ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 63.4 และพบน้อยที่สุดคือ อื่นๆ (พ่อบ้าน / ข้าราชการบำนาญ) ร้อยละ 4.

อาชีพของมารดา ของนักเรียนนายเรือ พบว่า ส่วนใหญ่ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 41.4 และพบน้อยที่สุดน้อยที่สุดคือ อื่นๆ (แม่บ้าน / ข้าราชการบำนาญ) ร้อยละ 7.3

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ส่วนใหญ่ได้รับ แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ร้อยละ 92.9 และ พบว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ มากที่สุด คือ จากทางโทรทัศน์ ร้อยละ 84.5

ภาพรวมมุมมองของนักเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2548

ส่วนใหญ่มีมุมมองที่เห็นว่าบุหรี่มีโทษมากกว่าประโยชน์และทำให้เกิดอันตรายต่อคนข้างเคียง

1. มุมมองของนักเรียนนายเรือในเรื่องการสูบบุหรี่ที่เห็นด้วยมากที่สุด คือการสูบบุหรี่ทำให้เกิดอันตรายต่อคนข้างเคียง ร้อยละ 90.0 และพบว่า มุมมองของนักเรียนนายเรือที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือผู้หญิงที่สูบบุหรี่ในสังคมไทยดูโก้เก๋ เห็นด้วยน้อย / น้อยที่สุด พบร้อยละ 88.4

2. มุมมองของนักเรียนนายเรือในเรื่องการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐที่เห็นด้วยมากที่สุดเกินกว่าร้อยละ 90 คือ ให้กำลังใจแก่ผู้ที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ยกเว้น นโยบายห้ามขายบุหรี่แบบแบ่งซองขาย ห้ามไม่ให้ขายบุหรี่ในเขตชุมชนต่างๆเช่นสถานีขนส่ง ศูนย์การค้า รัฐควรขึ้นภาษีเป็น 100%เพื่อให้ราคาบุหรี่แพงขึ้นและในอนาคตกำหนดควรให้มีนโยบายห้ามขายบุหรี่โดยเด็ดขาด

3. มุมมองของนักเรียนนายเรือในเรื่องการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ที่เห็นด้วยมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตร่วมกับนักศึกษา นำทางไปสู่มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ ร้อยละ 97.6

เปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองการสูบบุหรี่ มาตรการและกิจกรรมต่างๆ ในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

1. มุมมองการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือมีความแตกต่างกันตามชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
2. มุมมองการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือมีความแตกต่างกันตามการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
3. มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของนักเรียนนายเรือไม่มีความแตกต่างกันตามชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

4. มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของนักเรียนนายเรือมีความแตกต่างกันตามการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)
5. มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ไม่มีความแตกต่างกันตามชั้นปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)
6. มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่มีความแตกต่างกันตามการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่อง มุมมองของนักเรียนโรงเรียนนายเรือต่อการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ปี 2548 ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วน คือ การอภิปรายระเบียบวิธีวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยการเก็บข้อมูลนั้นเก็บจากแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนนายเรือ ปี 2548 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อัตราการตอบกลับ ร้อยละ 98.5 โดยผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามผ่านไปยังหัวหน้านักเรียนของแต่ละชั้นปี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีโอกาสได้ซักถามและทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามกับผู้วิจัย แต่เนื่องจากแบบสอบถามนั้นสอบถามในเรื่องเกี่ยวกับมุมมอง จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นสามารถเข้าใจและแสดงความคิดเห็นของตนเองได้

ประชากรที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนนายเรือ ปี 2548 ทุกชั้นปี ซึ่งพบว่า มีอัตราการตอบกลับที่สูงถึงร้อยละ 98.5 เนื่องจากผู้วิจัยได้ ขออนุญาตผ่านไป ถึง ทางโรงเรียนนายเรือเรื่องการขอความร่วมมือขอเก็บข้อมูลจาก นักเรียนนายเรือ ในเรื่องมุมมองการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ ซึ่งก็สอดคล้องกับนโยบายของ ผู้บัญชาการทหารเรือในปัจจุบันซึ่งสนับสนุนให้กำลังพลกองทัพเรือและครอบครัวห่างไกล ยาเสพติดในการจัดทำโครงการ ลด ละ เลิกบุหรี่ประจำปีงบประมาณ 2549 ที่มีการรณรงค์ให้กำลังพลของกองทัพเรือได้เห็นถึงอันตรายและโทษของการสูบบุหรี่ และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ ลด ละ เลิกสูบบุหรี่ และอาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนทหาร ซึ่งเป็นผู้ที่มีระเบียบ วินัย ดังนั้นการขอความร่วมมือใน

เรื่องต่างๆ จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีและข้อมูลที่ได้ก็มีความสมบูรณ์สูง(จากการตรวจสอบข้อมูลที่บันทึกแล้วด้วยการทำRange checkและLogical check)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้แบบเก็บข้อมูลมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตรวจสอบความตรง (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบรายละเอียดของแบบสอบถาม ส่วนแบบสอบถามในด้านมุมมองการสูบบุหรี่ มาตรการและกิจกรรมต่างๆในการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ผู้วิจัยได้นำมาจากกฎหมายการควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทยและกิจกรรมต่างๆที่ได้มีการดำเนินไปแล้วจากมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โดยในแบบสอบถามส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในกลุ่มของนักเรียนโรงเรียนนายเรืออากาศ ทุกชั้นปี จำนวน 30 คน โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่า Cronbach's alpha coefficient ของข้อคำถามมุมมองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ข้อ 1-20 มีค่าเท่ากับ 0.83 ,การให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบาย ข้อ 21-40 มีค่าเท่ากับ 0.89 ,การให้ความสำคัญกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ข้อ 41-60 มีค่าเท่ากับ 0.89 ซึ่งคิดว่าแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้ มีความน่าเชื่อถือได้

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศชาย จะมีอายุอยู่ระหว่าง 18-24 ปีโดยอายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ 21.5 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา

จากข้อมูลของสำนักสถิติแห่งชาติสำรวจพบว่าประชากรชายทั่วไปสูบบุหรี่ร้อยละ 37.2 (จากประชากร 24.4 ล้านคน ซึ่งเป็นเพศชาย) แต่พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ในเยาวชนชายที่อายุ 18-24 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 35.7 ของประชากรในวัยเดียวกันแต่ในการศึกษาครั้งนี้การสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่พบว่ามีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 18.3 ซึ่งต่ำกว่าประชากรชายโดยทั่วไปอาจเนื่องจากกฎระเบียบที่เคร่งครัดของโรงเรียนนายเรือโดยเฉพาะกฎการห้ามสูบบุหรี่ที่มีมาตั้งแต่ตั้งโรงเรียนจึงทำให้นักเรียนนายเรือสูบบุหรี่น้อยกว่าประชากรทั่วไป

การสูบบุหรี่ในกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่จำแนกตามชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่ 4 มีอัตราการสูบบุหรี่สูงที่สุด พบ ร้อยละ 28.0 ซึ่งต่างกับการศึกษาของสมชัย ชื่นตา (28) ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของกลุ่มนักเรียนชายระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาในเขตเทศบาลขอนแก่น พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ คือ เมื่อมีอายุมาก

ขึ้นจะสูบบุหรี่มากขึ้น ในนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 5 มีอัตราการสูบบุหรี่น้อย พบร้อยละ 11.8 อาจเนื่องมาจาก ชั้นปีที่ 1 นั้นอายุน้อยและมีการใช้ระบบseniority ต้องมีการเคร่งครัดต่อกฎระเบียบวินัยต่างๆ มากกว่าชั้นปีอื่นซึ่งเมื่อศึกษาถึงอัตราการกระทำคามผิดของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่น้อยนั้นมีการทำผิดกฎระเบียบน้อยกว่าชั้นปีสูงๆ ส่วนในชั้นปีที่ 5 นั้นก็พบว่าอัตราการสูบบุหรี่ที่น้อยกว่าปีอื่นๆ อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันกองทัพเรือมีโครงการลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ในข้าราชการ ซึ่งชั้นปีที่ 5 นั้นก็ใกล้ที่จะจบการศึกษาจึงอาจมีผลทำให้การสูบบุหรี่ลดลงเพราะผลจากภาพลักษณ์เมื่อจบไปเป็นนายทหาร

เกรดเฉลี่ย พบว่า นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่มีผลการศึกษายู่ในระดับปานกลาง คือ 2.01 – 3.00 ถึงร้อยละ 67.7 ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของยุวลักษณะ ชั้นอาสา (37) ที่พบว่า เกรดเฉลี่ยหรือผลการเรียนเป็นตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาสูบบุหรี่และการไม่สูบบุหรี่แต่แตกต่างกับการศึกษาของ มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในเรื่องข้อเท็จจริงเยาวชนไทยกับการสูบบุหรี่ พบว่าในเยาวชนที่มีผลการศึกษาสูงหรือเรียนดี นั้นจะสูบบุหรี่น้อยกว่า

รายได้ เงินเดือนจากทุกทางและความเพียงพอของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน พบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่ยังสูบบุหรี่อยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีรายได้สูงมากกว่า 5,000 บาทและมีพอใช้เหลือเก็บซึ่งเป็นรายได้จากเงินเดือน เบี้ยเลี้ยงและบางส่วนก็ได้รับเงินเพิ่มจากผู้ปกครองจึงทำให้มีเงินเหลือพอที่จะนำไป เทียวกลางคืน และซื้อบุหรี่สูบได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรทัย ลิ้มตระกูล(7) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในนักศึกษาชายมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่า รายรับต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ สอดคล้องกับการศึกษาของยุวลักษณะ ชั้นอาสา (37) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกาสูบและไม่สูบของนักเรียนหญิงในมัธยมศึกษาตอนปลาย และประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ที่ได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากจะมีพฤติกรรมกาสูบบุหรี่มากกว่าผู้ที่ได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อย และสอดคล้องกับการศึกษาของชูชัย ศุภวงศ์,สุภกร บัวสายและนวนลอนันต์ ตันติกุล (6)ศึกษาพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ของเยาวชนไทยทั่วประเทศจำนวน 5,598 คนพบว่า การมีรายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เยาวชนไทยสูบบุหรี่และยิ่งเยาวชนมีรายได้หรือฐานะดีเท่าไร อัตราการลองสูบบุหรี่ของเยาวชนก็จะยิ่งมากขึ้น

กิจกรรมการใช้เวลาว่าง พบว่า ในนักเรียนนายเรือมีการเล่นกีฬามากที่สุดถึงร้อยละ 57.8 โดยเป็นการออกกำลังกายสม่ำเสมอทุกวันถึงร้อยละ 50.7 ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมของนักเรียนนายเรือในกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ อาจเนื่องมาจากว่านักเรียนมีกิจกรรมยามว่างทำอยู่แล้วโดยการออกกำลังกายหรือดูหนังจึงทำให้การใช้เวลาว่างในการเที่ยวน้อยลงจึงมีผลทำให้พฤติกรรมการสูบบุหรี่น้อยลงด้วยสอดคล้องกับการศึกษาของกัตติกา พงษ์ศิริ (31) ที่พบว่านักเรียนนายสิบที่สูบบุหรี่จะสูบบุหรี่ในเวลาว่าง

การเที่ยวสถานบันเทิง พบว่า ในนักเรียนนายเรือที่สูบบุหรี่นั้นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเที่ยวสถานบันเทิงเป็นบางครั้ง ร้อยละ 50.5 รองลงมา คือ เที่ยวทุกครั้งที่ออกจากโรงเรียน พบร้อยละ 31.2 และในกลุ่มนักเรียนที่สูบบุหรี่ทุกคนเคยไปเที่ยวสถานบันเทิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑารัตน์ ไต้เมฆ (32) ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ของนักศึกษาวิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธรพบว่าสถานที่ส่วนใหญ่ที่นักศึกษาจะสูบบุหรี่คือ สถานเริงรมย์ต่าง ๆ เนื่องจากกฎหมายไม่ได้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่เลยประกอบกับนักศึกษาอยู่ในช่วงของวัยที่จะไปเที่ยวสถานบันเทิงและสอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์ศักดิ์ เผือกสม (36) พบว่าโอกาสที่สูบบมากที่สุดคือ เวลาดื่มสุรา ร้อยละ 38.5 และการดื่มสุราทำให้การยับยั้งชั่งใจในการสูบบุหรี่ลดลงและสอดคล้องกับการศึกษาของตติยะ ช่างไม้, ภาณุพันธ์ ช่างจะงามและวนิดา กาวิชัย (39) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในเพศหญิงพบว่าส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เมื่อไปเที่ยว

ความวิตกกังวลในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ส่วนใหญ่มีความวิตกกังวล ซึ่งการเป็นนักเรียนทหารต้องอยู่ประจำในโรงเรียนนายเรือ ซึ่งเป็นหน่วยทหารหน่วยหนึ่งทำให้ต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ วินัยอย่างเคร่งครัดและต้องรับการฝึกอย่างหนัก จากการศึกษาพบว่าความเครียดก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการสูบบุหรี่ สอดคล้องกับการศึกษาของกัตติกา พงษ์ศิริ (31) พบว่า ส่วนใหญ่ของนักเรียนนายสิบจะสูบบุหรี่เพื่อคลายเครียดและสอดคล้องกับการศึกษาของ ตติยะ ช่างไม้, ภาณุพันธ์ ช่างจะงาม และวนิดา กาวิชัย (39) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในเพศหญิงพบว่าความเครียดก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความอยากบุหรี่

บุคคลในครอบครัวที่สูบบุหรี่ พบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่ นั้นส่วนใหญ่มีบุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุพิชชา กิ่งแก้วก้านทอง(35)พบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบุคคลใน

ครอบครัวสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 คนและการศึกษาของซูชัย ศุภวงศ์, สุภกร บัวสายและนวนลอนันต์ ตันติกุล (34) เรื่องพฤติกรรมกาสูบหรี่ของเยาวชนไทย 2540 พบว่าพฤติกรรมกาสูบหรี่ของพ่อแม่ พี่ และเพื่อน มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน

อายุของนักเรียนนายเรือเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 61.2 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิกา วงศ์ไกรศรีทอง(27)ในเรื่องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในพระสงฆ์เริ่มสูบบุหรี่ระหว่างอายุ 15-19 ปีซึ่งเป็นช่วงมัธยมปลายและอุดมศึกษา ตอนต้นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตและสอดคล้องกับการศึกษาของจุฑารัตน์ ไตเมฆ(32) ที่ศึกษาพฤติกรรมกาสูบหรี่และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพ ผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ของนักศึกษาวิทยาลัยสาธาณสุขสิรินธร พบว่าอายุเมื่อเริ่มสูบบุหรี่ของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15-19 ปีโดยมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปแสดงให้เห็นว่าการสูบบุหรี่ของนักศึกษาเริ่มมาตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยอยู่ในช่วง 15-19 ปี

ความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เมื่อจบไปเป็นนายทหาร พบว่า นักเรียนนายเรือมากกว่าครึ่งมีความตั้งใจว่าเมื่อจบไปเป็นนายทหารแล้วนั้นจะไม่สูบบุหรี่แน่นอน ถึงร้อยละ 66.2 แต่ยังมีบางส่วนที่มีความตั้งใจว่า จะสูบบุหรี่แน่นอน ร้อยละ 2.8 และยังพบว่าในกลุ่มที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่ในอนาคตก็มีความตั้งใจว่าเมื่อจบไปเป็นนายทหารแล้วจะยังคงสูบบุหรี่แน่นอน ถึงร้อยละ 11.8 ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาของจุฑารัตน์ ไตเมฆ(32) พบว่านักศึกษาที่เคยสูบบุหรี่และนักศึกษาที่สูบบุหรี่ในปัจจุบันมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ว่าไม่แน่ใจว่าจะสูบหรือไม่สูบบุหรี่ในอนาคตแสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในอนาคตของนักศึกษากลุ่มนี้อาจจะมีการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น หรืออาจกลับมาสูบใหม่ ในกรณีที่เคยสูบมาก่อนและสอดคล้องกับการศึกษาของดร. มาริวิณ โกลด์เบิร์ก (46)ศึกษาแบบแผนพฤติกรรมกาสูบหรี่ของวัยรุ่นไทยพบว่าพฤติกรรมกาสูบหรี่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มที่จะเป็นผู้สูบบุหรี่ในอนาคตพบว่าผู้ไม่สูบบุหรี่มีแนวโน้มที่สูบบุหรี่ในอนาคตร้อยละ 8 และผู้ที่สูบบุหรี่มีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่ในอนาคตถึงร้อยละ 36

ความรู้สึกต่อผู้สูบบุหรี่ พบว่า ไม่ชอบ ร้อยละ 52.3 และรู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 47.7 ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของตติยะ ช้างไผ่, ภานนท์ ช้างจะงามและวนิดา กาวิชัย(39)ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในเพศหญิงพบว่าทัศนคติของวัยรุ่นหญิงต่อวัยรุ่นหญิงที่สูบบุหรี่คือรู้สึกเฉยๆร้อยละ 13.06 และรู้สึกเหม็นกลิ่นตัวและกลิ่นบุหรี่ร้อยละ 37.3 รู้สึกขยะแขยงน่ารังเกียจร้อยละ 29.4

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของผู้หญิงที่จะมาเป็นภรรยา พบว่า นักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าคุณหญิงที่จะมาเป็นภรายนั้นจะต้องไม่สูบบุหรี่ มีเพียงส่วนน้อยที่อย่างไรก็ได้และไม่แน่ใจและสอดคล้องกับการศึกษาประภิต วาทีสารทกกิจ และดร. นพดลกรรณิกา(42) ที่ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อการสูบบุหรี่ของผู้หญิงไทยที่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2544 พบว่าผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ไม่ชอบเมื่อเห็นผู้หญิงสูบบุหรี่ แม้กระทั่งผู้ชายที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ก็บอกว่าไม่ชอบผู้หญิงสูบบุหรี่และผู้หญิงที่สูบบุหรี่เองก็ไม่ชอบเมื่อเห็นผู้หญิงสูบบุหรี่

แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับการสูบบุหรี่และการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ พบว่า มีการได้รับข้อมูลข่าวสารถึงร้อยละ 92.9 แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 7.1 และแหล่งข้อมูลที่ได้รับข้อมูล ส่วนใหญ่ได้มาจากทางโทรทัศน์ ถึงร้อยละ 84.5 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุพียง วงศ์ผืน (38)พบว่าแหล่งให้ความรู้เรื่องโทษของบุหรี่แก่กลุ่มตัวอย่างที่สูบบุหรี่และกลุ่มไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ โทรทัศน์ ร้อยละ 71.6 พบมากที่สุด และจากหนังสือพิมพ์พบน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 52.3

มุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ พบว่า มุมมองในเรื่องของการสูบบุหรี่นั้นมีทั้งมุมมองในด้านบวก และมุมมองในด้านลบ ดังนี้

- เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนมุมมองการสูบบุหรี่จำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>0.05$) มีเพียงข้อที่มีความแตกต่างกันได้แก่ การทดลองสูบบุหรี่ทำให้เกิดการติดบุหรี่, การเลิกสูบบุหรี่ทำให้สุขภาพดีขึ้น และ การสูบบุหรี่ช่วงสอบช่วยให้อ่านหนังสือได้นาน ดังนั้นการให้ความรู้รวมทั้งการให้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อที่ว่า การสูบบุหรี่ช่วงสอบช่วยให้อ่านหนังสือได้นาน ซึ่งถ้านักเรียนนายเรือที่มีความเข้าใจในข้อนี้ผิดไปก็อาจจะมีผลทำให้นักเรียนนายเรือนิยมสูบบุหรี่กันมากขึ้น

- เปรียบเทียบคะแนนมุมมองเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จำแนกตามการสูบบุหรี่ พบว่ามีความแตกต่างกันตามการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) สอดคล้องกับการศึกษาของกัตติกา พงษ์ศิริ(31) พบว่าทัศนคติของนักเรียนนายสิบที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่มีความแตกต่างกันและสอดคล้องกับการศึกษาของพงษ์ศักดิ์ เมื่อกลุ่มทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชาย โรงเรียนงหวราพิซากร อำเภอกงหวรา จังหวัดพัทลุงพบว่าทัศนคติกับความรู้มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่

ดังนั้น การให้ความรู้ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับการสูบบุหรี่จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียน นายเรือมีความรู้ ทักษะ ทักษะเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยจะส่งผลให้เกิด พฤติกรรมการสูบบุหรี่ที่เหมาะสมต่อไป

มุมมองการให้ความสำคัญของนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ของนักเรียน นายเรือ พบว่า นักเรียนนายเรือ โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ซึ่งทุกหัวข้อนั้นมีผู้เห็นด้วยถึงร้อยละ 70.0 ขึ้นไป แสดงว่า นักเรียนนายเรือมีมุมมองที่จะลด ละ เลิก การสูบบุหรี่

- เปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของนักเรียน นายเรือ จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนนายเรือทุกคนมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติในทุกหัวข้อ ($p > 0.05$) ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของจุฑารัตน์ ไตเมฆ (32) ที่ ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่และความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครอง สุขภาพ ผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 ของนักศึกษาวิทยาลัยสาธาณสุขสิรินธร พบว่า อายุของ นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับใช้ พ.ร.บ. คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 อยู่ในระดับพอใจโดยนักศึกษาที่อายุน้อยมีความเห็นที่พอใจต่อการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า นักเรียนที่อายุมาก

- เปรียบเทียบความแตกต่างมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของนักเรียนนาย เรือจำแนกตามการสูบบุหรี่ พบว่า มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามการสูบบุหรี่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ พิมพ์คำเตือนขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ลงบนซองบุหรี่ทุกซองก็ สอดคล้องกับพิมพ์ภาพอันตรายจากการสูบบุหรี่ขนาดใหญ่ที่ไม่น่าชื่นชมลงบนซองบุหรี่ทุกซอง ส่วนการห้ามขายบุหรี่โดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ ก็พบว่า อาจจะทำให้มีความสะดวกในการซื้อและ ไม่ได้มีการควบคุมการขายหรือกลุ่มผู้ซื้อบุหรี่เลย ซึ่งก็สอดคล้องกับการห้ามขายบุหรี่แบบแบ่งซอง ขาย ส่วนการกำหนดเขตสูบบุหรี่ / ห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะ นั้นก็จะทำให้คุ้มครองสิทธิของผู้ไม่ สูบบุหรี่

ดังนั้นควรมีการให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกแก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการให้ความสำคัญของมาตรการของรัฐ

มุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ พบว่า นักเรียนนายเรือ ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ในทุกหัวข้อสูงเกิน ร้อยละ 80.0 มีเพียงข้อกิจกรรมเยาวชนทำสายรัดข้อมือสีแดงร่วมรณรงค์วันงดสูบบุหรี่โลก นักเรียนนายเรือที่เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ (76.7) เพราะมีความเห็นเปลี่ยนแปลง ไม่น่าจะเกี่ยวกับการสูบบุหรี่น่าจะเป็นแพ้น้ำมากกว่า , กิจกรรมเทเหล้าเผาบุหรี่เป็นพระราชกุศล นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่เห็นด้วยเพียงร้อยละ(84.4) นักเรียนนายเรือที่เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้วเห็นด้วยเพียงร้อยละ(78.1) และนักเรียนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่เห็นด้วยเพียงร้อยละ(68.8) เพราะนักเรียนนายเรือส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองและไม่เกิดประโยชน์ต่อการลด ละ เลิกบุหรี่ในกิจกรรมนี้, กิจกรรมจัดโครงการบ้านปลอดบุหรี่...ช่วยเด็กไม่ติดบุหรี่ นักเรียนที่ไม่สูบบุหรี่ เห็นด้วยเพียงร้อยละ (70.5) เพราะนักเรียนมีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่น่าเกี่ยวข้องกับการสูบบุหรี่ ควรให้ความรู้กับนักเรียนนายเรือว่าโครงการนี้มีผลดีอย่างไร

- เปรียบเทียบความแตกต่างของมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามชั้นปี พบว่า นักเรียนนายเรือทุกคนมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มีเพียงข้อจัดกิจกรรมในวัดโดยสอดแทรกเรื่องพิษภัยบุหรี่ในการเทศน์

- เปรียบเทียบความแตกต่างมุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือ จำแนกตามการสูบบุหรี่ พบว่ามุมมองการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรทัย ลิ้มตระกูล(7) พบว่า ชั้นปีพฤติกรรมกาสูบหรี่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ซึ่งค่านิยมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ มีความปรารถนาที่จะทำให้สังคมปลอดบุหรี่ เช่น ประสภารณการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

โดยส่วนใหญ่ นักเรียนนายเรือที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่อยู่เห็นด้วยกับกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ต่างๆน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆเนื่องจากว่ายังเห็นผลเสียของบุหรี่ย่อยกว่ากลุ่มนักเรียนนายเรือที่ไม่สูบบุหรี่ และนักเรียนนายเรือที่สูบบุหรี่แต่เลิกแล้วตั้งนั้นการชี้ให้นักเรียนตระหนักและเห็นโทษของบุหรี่ยิ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง

5.4 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากผลการศึกษา นักเรียนนายเรือมีเพียงส่วนน้อยที่สูบบุหรี่ซึ่งสูบนอกโรงเรียนโดยจะสูบเมื่อไปเที่ยวสถานบันเทิง ดังนั้นควรรณรงค์เรื่องการไม่สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนนายเรือเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของโทษที่เกิดจากบุหรี่หรือผลเสียของบุหรี่
2. ควรจัดกิจกรรมการรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่เช่นการจัดประกวดกิจกรรมเพื่อการไม่สูบบุหรี่ ตั้งชมรมเพื่อการไม่สูบบุหรี่ และจัดให้มีสิ่งพิมพ์และกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย เผยแพร่ความรู้อย่างต่อเนื่องให้นักเรียนนายเรือได้ทราบถึงผลเสียของการสูบบุหรี่ เกิดความตระหนักในโทษของบุหรี่และมีการเสริมบทเรียนให้มีการปลูกฝังค่านิยมที่ไม่สูบบุหรี่ และเสริมสร้าง บุคลิกภาพที่ดีแก่นักเรียนนายเรือเพื่อเตรียมตัวเป็นนายทหารที่มีบุคลิกภาพที่ดีโดยไม่ต้องพึ่งบุหรี่ต่อไป
3. จัดทำการศึกษาเรื่องโปรแกรมรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ที่เหมาะสมกับนักเรียนนายเรือ เนื่องจากต้องอยู่ในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และให้มีการประเมินผลโครงการ

5.5 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษานักเรียนนายร้อย นายเรือและนายเรืออากาศในทั้ง 3 เหล่าทัพ ทั้ง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซึ่งต่างก็มีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดว่าห้ามสูบบุหรี่ว่า นักเรียนมีมุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่แตกต่างกันหรือไม่ / อย่างไร
2. ควรมีการศึกษานักเรียนนายร้อย นายเรือและนายเรืออากาศในทั้ง 3 เหล่าทัพ ทั้ง กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ ซึ่งต่างก็มีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดว่าห้ามสูบบุหรี่ว่า นักเรียนมีมุมมองในเรื่องการสูบบุหรี่แตกต่างกันหรือไม่ / อย่างไร
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยการสูบบุหรี่ในนักเรียนนายเรือเพื่อนำไปทำประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนนายเรือที่เหมาะสมต่อไป
4. ควรมีการศึกษาในพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของครูโรงเรียนนายเรือด้วย